

Anteckningar

Finska som främmande språk 1A (FAA110)

Fredrik Bergelv

Vårterminen 2026

0) Introduktionsmöte (15-1-2026) *Laura Lunnevuori*

- Som främmande språk: I A, I B, II A, II B, III. Föreläsningkursen I B går i höst.
- Två delkurser:
 - 7,5 hp - Språkkunskap (grammatik).
 - Skriftlig tentamen (A-F)
 - 7,5 hp - Muntliga och skriftliga språkfärdigheter (personliga förhållanden och vardagliga situationer)
 - Skriftlig tenta (A-F)
 - Individuellt muntligt prov (U-G)
- Lexin är en bra ordbok - <https://lexin.nada.kth.se/lexin/>

1) Föreläsning (19-1-2026) *Kirsi Kohtala-Ghane*

- Användbara tjänster: Selskosamat, Ylen selkouutiset
- Språkkunskap 1: sanaluokat, ääntäminen, puhekieli, kirjakieli
 - Fonologi (ljud) < Morfologi (ordböning) < Syntax (satslära) < Semantik (betydelse) < Pragmatik (kontext)
 - Fonologi: Vokoaler och konsonanter, diftonger, vokalhormani, stavelsegränser, stadiaväxling
 - Morfologi: Substantiv, adjektiv, pronomen, räkneord, verb, oböjliga ord
 - Syntax: Satstyper (Frågesatser, Transitiva, Äger), Satsdelar (Predikat, subjekt, objekt, predikativ, adverbial, attribut)

- Ordklasser (Sanaluoakat): Nomen (Kasus/ nomen), Verb (person, tempus, modus) och Oböjliga ord
 - Nomen: substantiv (nainen, maa, apteeki)
 - Adjektiv: (hauska, tylsempi *iräkigare* , pelottavin *lökigost*)
 - Pronomen: Hän
 - Räkneord: Yks, kaks, kolm, neljä,
- Buktäver: A, E, I, O, U, Y Ä, Ö (Ä), (B), (C), D, E, (F), G, H, I, J, K, L, M, N, P, (Q), R, S, T, V, (W), (X), (Z)
 - Notera skillnad Ä är [aa] men uttalas /a/.
 - O → Ä
 - U → HQS
 - E → MER
 - Ä → HÄR
- Längd på ljud: tuli (eld), tuuli (vind), tulli (tul)
 - Notera att ord med nk är /ng/ och när ordet blir längre blir det ng (kaupunki → kaupungissa)
- Övning diftonger

1. Aika	7. Keino (sätt, medel)	13. Köyhä (fattig)
2. Koulu	8. Tuoli (stol)	14. Syön
3. Sydä (äta)	9. Kaunis	15. Neula (nål)
4. Uida (simma)	10. Käyda	16. Kieli
5. Äiti	11. Hiukan (lite grann)	17. Hyi
6. Öisin (på nätterna)	12. Taulu	18. Koira

- Stavelsegränsen ligger alltid mellan två konstanter
- Huvudtrycket ligger alltid på första stavelsen
- Hälsningar:
 - Mitä kuulu? – Hyvää!
 - Mittei menee? – Hyvin!
- Mål med att lära mig finska:
 - Prata med släkt (Minulla on suklaisia ja puoliso Suomessa)
 - Kunna bo i Finland
 - Kunna prata finska om man skaffar barn i framtiden
- Minä olen Fredrik, Minä olen opiskelija. Minä puhun Suomea, ruotsia ja englantia. Minä asun Lundissa. Minä olen kotosin ruotsista. Hauska tutusta.
- Yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi, kuusi, seitsimän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen, -toista, -tä
- *Olen kaksikymmentäneljä vuotias.*
- *Opiskelen suomea, koska minulla on suomenkielinen puoliso ja minä Tykkään Suomessa.*

1) Föreläsning (20-1-2026) Hannele Halmberg

- Kasus uttrycker nomen (roll i satsen).
 - Finskan har 15 kasus
 - Talo-**ssa** (I huset)
 - Talo-**ssa-ni** (I mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin** (Även i mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko** (Även i mitt hus?)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko-han** (Även i mitt hus?) bekräftande tilläggändelse
- A- O- & U-nomen (substaniv, promonen, räkneord)
 - Nomen som slutar på a/ä, o/ö, o/ö, u/y
 - genitiv -n → talon (talon katto / husets tak)
 - partitiv -a → kirjaa (luen kirjaa / jag läser boken)
 - inessiv -ssa → koulussa (olen koulussa / jag är i skolan)

2) Föreläsning (26-1-2026) Kirsi Kohtala-Ghane

Verbböjning

Riksspråk	Talsråk	Olla	Olla (talspråk)	Olla (Pohjanmaa)
Minä	Me	Minä olen	Mä oon	Moön
Sinä	Sä	Sinä olet	Sä oot	Soot
Hän	Se	Hän on	Se on	
Me	Me	Me olemme	Me ollaa	
Te	Te	Te olette	Te ootte	
He	Nä	He ovat	Nä on	

Presens	Imperfekti	Imperfekti puhekieli
Minä olen	Minä olin	Mä olin
Sinä olet	Sinä olit	Sä olit
Hän on	Hän oli	Se oli
Me olemme	Me olimme	me olliin
Te olette	Te olitte	Te olitte
He ovat	He olivat	Ne oli

- Korta/ långa vokalaer (lyhyt / pitkä)

Vokalharmoni: Hur kan vokaler kombineras?

- I ett ord: **A, O, U** eller **Ä, Ö, Y**, men alltid **E, I**
- **Bakre, främre, neutrala**
- Om neutrala ord, använd **främre**. Annars håll dig i samma
 - Exempel: koulussa, vyössä, villissä, teatterissa, Lundissa
 -

Sanatyypit (ordtyper): Gundform (nominativ), stam, singular partitiv

- Delas in i vokalslutna ord eller konsonantslutna ord

Nomenböjning:

- A- O- & U -nominitt
- Nomen som lsutar på a/ä, o/ö, u/y (kirja, talo, kuulu, kesä, särö, hylly)
 - -n genitiv → talon (talon / katto / husets tak)
 - -a partitiv kirjaa (Luen kirjaa / jag läser boken)
 - -ä (vokalharmoni)
- -ssa inesiv koulussa (Olen koulussa)
- -ssä (vokalharmoni)
-

Kasussytemet (sijamuoto): Kasus utrycker ordets roll i en sats.

- Finns 15 stycken. Men flera andra finns.
- Mer info på sida 155 i boken
- Exempel:
 - Talo-**ssa** (I huset)
 - Talo-**ssa-ni** (I mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin** (Även i mitt hus)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko** (Även i mitt hus?)
 - Talo-**ssa-ni-kin-ko-han** (Även i mitt hus ju?) bekräftande tilläggändelse

Namn på kasus	När som används	Ändelse	Exempel
Nominativ	grundformen	-n	Kylän = byns.
Genetiv	ägande	-t	
Akusativ	markera objektiv		
Partitiv	används vid ämnesord	-a/ä, -t(t)a/t(t)ä	
Inessiv	i något	-ssa, -ssä	
Elativ	riktig ur något		
Illativ	in i något		
Adessiv	befintlighet på		
Ablativ	riktig från	-lta, -ltä	
Allativ	riktig till		
Essiv	om svenska ordet "som"		
Translativ	blir (ändras)		
Abessiv	utan något,		
Komitativ	används med "sin/sina"		
Instruktiv	uttrycker ett sätt		

Notera: Telefonnummer om man inte hittar satten: 0734449950

Räkneord:

- Yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi, kuusi, seitsimän, kahdeksan, yhdeksän, kymmenen.
- -toista, -tä, sata, tuhat

Veckodagarna:

- Maanantai, tiistai, keskivikko, torstai, perjantai, lauantai, sunnuntai
- -na (på måndag)
- Vikonloppu, akpäivä, vapaapäivä

Matte tecken: Paljonko on? + plus, - minus, x kertaa, = on

Nekande ord: Minä en ole, Sinä en ole, Hän, ei ole, Me emme ole, Te ette ole, He eivät ole

Nomen: Nomen med grundform på -o, -ö, -y, -u, (-ä, -ä):

- Om slutr på o, -ö, -y, -u
 - +n (genetiv), koulun = skolans
 - +A (parativ), kylää - obestämd mängd, pöydäende handling
 - +ssA (inessiv), talossa = i huset
 - +ltA (ablativ), pöydältä = från bordet
- Om slutar på -ä, -ä böjs likadant, men annurlunda i pluralis

3) Föreläsning (2-2-2026) Kirsi Kohtala-Ghane

- Minä olen Fredrik, minä olen opiskelija. Minä puhun ruotsia, englantia, ja vähän suomea ja suksaa. Minä asun Lundissa. Minä olen Ruostatista. Hauska tutustua

Stadieväxling: Gäller k, p och t. Dessa växlar mellan starka oh svaga stadier. Bara sista stavelsen.

- Kvantetativ stadieväxling
- kvalitativ stadieväxling
- Inga stadieväxlingar: **lk, sk, st, tk**
- Vanligtvis när du böjer ord ska du gå från starkt till svagt stadium
 - Kauppa → kaupassa

Svaga		Starka
kk	→	k
pp	→	p
tt	→	t
k	→	-
p	→	v
t	→	d
nk	→	ng
nt	→	nn
mp	→	mm
lt	→	l
rt	→	rr

Pronomen verbböjning:

- Tredje person kräver personpronomen

Pronomen	Tillägg	Exempel
Minä	-n	Äsun
Sinä	-t	Äsut
Me	-umme	Äsumme
Hän	-, V	Hän asuu
He	-vÄt	He asuvat
Te	-tte	Te astte

Person	Singular	Plural
1	Minä → n	Me → mme
2	Sinä -t	Te → tte
3	Hän -, V	He → -vÄt

- Stort A → a/ä, Stort V → vokalförlänging
- Böjningstyper:
 - Typ 1: slutar på vokal + Ä / Å → Böjs som vanligt
 - Puhua, lukea, asua, elää, raktaa

Verbtyp	Ävsult
1	-a/ -ä
2	-da / -tä
3	-la/-lä, -sta/ / -stä / -nä / -nä / -ra / -rä
4	-ta / -tä
5	-ita / -itä
6	-eta / -etä

Nekande verb: mä, puhun, se puhut, se puhuu, me puhutaan, te puhutte, ne puhuu, te puhutte (annars böj enligt verbtyp 1)

Frågor:

- Öppna frågor:
 - mitä, kuka, missä
- ”Ja/Nej frågor”:
 - verb + ko / kö
- Svar: Kyllä/ joo / Ei

Finska	Kasus	Svenska	Exempel	Översättning
Mikä	nominativ	Vad?	Mikä sinun niemi on?	Vad är ditt namn?
Minkä	genetiv	Vilken?	Minkä paidan ostat?	Vilken tröja köper du?
Mitä	partitiv	Vad?	Mitä sinä syöt?	Vad äter du?
Missä	inessiv	Var?	Missä sinä asut?	
Mihin/ minne	illiativ	Var?	Mihin aikaan lähdemme?	Vid vilken tid åker vi?
Milloin		När?	Milloin tulet?	När kommer du?
Miksi		Varför		
Millainen		Hurdan?		
Kuka	nominativ	Vem?		
Kenen	genetiv	Vems?	Kennen auto tämä on?	
Kenelle	allativ	Till vem?	Kenelle sinä soltet	
Kuinka		Hur	Kuinka vanha sinä olet?	

4) Föreläsning (2-2-2026) Kirsi Kohtala-Ghane

9-2-2026 = Kahdeksan helmikunta Kakistuhatakaksikymmentäkusi

Grundfrågor att ställa:

- Minkämaalainen sin olet?
- Entsä sinä? Och du?
- Minkäväriinen? Vilken färg du?
- Mikä sinun äidinkieli on?

Heijä fraser:

- Kuulemisin! Vi hörs!
- Nähdään ensi viikolla!

Genetiv: Ger ägande eller som -n

- Måste struktur: Poiki+en täytyy lähteä (Pojkarna måste gå)
- Kan användas på andra sätt: exempelvis **prepositioner**
- Sammanfogas på adjektivet: mukava poika → mukavan poijan
- Minun, sinun, hänen, meidän, teidän heidän.
 - Talspråk (mun, sun, sen, meiän, teiän, niiden)
- Ägarändelse:
 - minun kotini, sinun kotisi, hänen kotinsa, meidän kotimme, teidän kotinne, häidän kotinsa
 - Notera om tredje person: krävs pronomen!
-